

37.091.2(082)

A 43

Министерство образования Украины
Криворожский педагогический институт

АКТИВИЗАЦИЯ УЧЕБНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ШКОЛЬНИКОВ

Іванченко І. В.
(Криворізький педінститут)

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ДО АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛЯРІВ

Найважливішим завданням загальноосвітньої школи на сучасному етапі розвитку нашого суспільства — озброювати кожного учня методами, які б дали йому змогу самостійно продовжувати освіту, свідомо сприймати й виконувати надалі музичні твори. Щоб успішно справитися з цим на наш погляд, у вузі необхідно приділяти найсерйознішу увагу введенню активних методів навчання в лекційні, практичні і лабораторні заняття з курсу методики музичного виховання. Тому викладач, що читає цей предмет, прагне не стільки повідомляти основні положення масового музичного виховання, розкриває «секрети» розуміння специфіки музичного мистецтва, компоненти музичної мови, скільки впроваджувати творчі методи в навчальний процес з тим, щоб кожний студент у недалекому майбутньому озброїв ними учнів.

Методами, які сприяють активізації навчання школярів, ми вважаємо:

1. метод постановки питань за змістом і формою музичного твору;

2. самооцінка школярем свого виступу;

3. складання акомпанементу до заданих мелодій;

4. розв'язання музичних головоломок.

1 — використання цього метода у школі на уроках музики пояснюється студентам у процесі лабораторних занять на тему «Слухання музики в загальноосвітній школі». Зумовлено воно тим, що багато хто з учнів не уважно, поверхово сприймає музику, недосить чітко розуміє, що треба слухати у пропонованому їм творі..

Ми ознайомлюємо майбутніх вчителів з досвідом і результатами застосування цього методу (постановки запитань) для активізації навчальної діяльності. Ці матеріали дадуть їм змогу простежити поетапне формування у школярів умінь, навичок постановки запитань і визначення послідовності формулювання запитань:

а) за зовнішніми, найбільш доступними, «що лежать на поверхні», засобами музичної виразності;

б) що відображають внутрішню закономірність розвитку музичної думки;

в) що розкривають музику як «живе мистецтво».

На закінчення лабораторного заняття пропонуємо майбутнім вчителям самим поставити запитання за змістом і формою музичних творів (шкільної програми).

Аналізуючи на окремих прикладах якість і логіку поставлених запитань, ми відзначаємо, що не більше підходить до формального констатування компонентів музичної мови, причому найпростіших, суто зовнішніх ознак. Для усунення подібних недоліків надалі педагог пояснює студентам важливість постановки запитань таким чином, щоб одне запитання продовжувало інше.

В результаті систематичного застосування такого методу активізується навчальний процес, у школярів формується, зміцнюється інтерес до музики, розвивається логічне мислення і вміння чути головне у творі.

Самооцінка школярем свого виступу.

Активним методом навчання є самооцінка школярем свого виступу: виконання розучуваної музики, пісні, відповідь з музичної грамоти, слухання музики.

Розглянемо зміст роботи з практичного засвоєння студентами названого методу. На практичних заняттях з теми «Методика проведення музичних занять у 3 класі» ми навчаємо студентів самоаналізу своїх виступів, розробку ними музичних творів.

Так ми пропонуємо кільком студентам провести в аудиторії фрагмент уроку музики — бесіда і аналіз однієї й тієї ж пісні («Священна війна» О. Александрова). Після певної підготовки записуємо відповідь кожного студента на магнітофон, а потім пропонуємо звукозапис увазі майбутніх учителів.

Під час прослухування й оцінки магнітофонного запису власного виступу студенти добре чують випадки низького рівня культури мови, техніки мови. На підставі цього ми переконуємо студентів, що розповіді, бесіди, пояснювання нового матеріалу, формуючись, одержують своє «матеріальне втілення у слові. Зміст вступних пояснень, характеристик музичних образів передається педагогом і сприймається учнями у конкретній формі усної мови. Від того, наскільки досконала ця форма, багато в чому залежить ступінь дохідливості матеріалу уроку музики і співу. Ми вчимо студентів висловлювати свої думки точно, дохідливо, по-науковому строго.

Ефективним засобом підготовки молодих спеціалістів роботи в школі з учнями є лабораторні заняття з теми «Огляд методичних посібників, підручників, збірників у плані їх відповідності сучасним завданням музичного виховання у школі», на цих заняттях студенти навчаються складати акомпанементи до заданих мелодій без допомоги додаткових інструментів.

Розв'язання цього завдання необхідне, бо від учителя-музиканта вимагається уміння добирати нескладні супроводи до одноголосно записаної у підручнику чи збірнику мелодії. При цьому майбутні вчителі повинні враховувати, внутрішньо чути стиль композитора, національні особливості мелодії.

Розв'язання музичних головоломок.

Одним з дійових способів активізації навчальної діяльності на уроці музики є розв'язання учнями музичних головоломок.

Нашим першочерговим завданням було переконати студентів, що звертання до ребусів, кросвордів тощо, ефективно тоді, коли вони вводяться вчителем немов випадково, коли вони дають кульмінацію уроку або приносять розрядку. Крім того, майбутнім вчителям рекомендувалося звертатися до музично-драматичних ігор при повторенні й перевірці знань учнів основ музичної теорії, історії музики. Головне джерело ігор — книга М. Б. Батинського. Як ти знаєш музику К., 1978.

Таким чином, практика показує, що застосовані нами методи активізації навчального процесу можуть перетворюватися у роботі з учнями і сприяти більш якісному навчанню їх музики і співу.

Г. П. Диденко, О. Д. Волочаєв

(Славянський госпедінститут)

ПОДГОТОВКА УЧИТЕЛЯ К ОРГАНИЗАЦИИ АКТИВНОЙ УЧЕБНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ШКОЛЬНИКОВ НА ЛАБОРАТОРНЫХ РАБОТАХ

Важным элементом подготовки учителя к организации активной учебной деятельности школьников является усвоение моделей организации и активизации обучения на занятиях по всем циклам дисциплин. Значение и необходимость этого зачастую недооценивается, имеющиеся здесь значительные резервы не используются. Наибольшие возможности возникают на лабораторных работах, которые занимают значительную долю учебного времени и достаточно приближены к школьной практике.

При выполнении лабораторных работ развитие активности и самостоятельности студента проходит три стадии. На первой стадии используют методические указания с «напоминающими» теоретическими сведениями и инструкцией алгоритмического характера. В задачи занятий входят знакомство с оборудованием и аппаратурой, приобретение навыков измерений и вычислений, освоение математического аппарата, закрепление лекционного материала, «узнавание» теоретических закономерностей